

UNIAREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

150 Lei

75 Lei

Pe jumătate în America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIAREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Târnava-mică

Director: ALEXANDRU LUPEANU-MELIN

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 5 Lei a doua și a treia oră 4 Lei.

Câmpul Libertății.

Pomenirea Adunării Naționale dela Blaj din 3|15 Mai 1848.

O livadă largă, frumoasă, din sus de Blaj, între dealul viilor și malurile nestatornice ale Târnavei mari. Câmp sfânt de adunarea memorabilă, care s'a ținut aici în 3|15 Mai 1848, când Românii din văile

adunarea națională pe Dumineca Tomii. Această adunare a fost oprită, cu mișcări și spânzurători. Inșă totuși s'au adunat la Blaj peste șase mii de Români. Adunarea a doua, cea mare, dela 3|15 Mai a fost pregătită cu și mai mare însuflețire. Inși arhierii trimit chemări oficiale. Și iată rezultatul, descris de Papiu Ilarian:

— „De când e țara Ardealului, agitațiune ca aceasta nu s'a făcut, nici mai puternică, nici mai cutezătoare, dar' nici în spirit mai de pace și libertate.

Sălta sufletul român de bucurie națională!

Din părțile cele mai îndepărtate ale țării, cu merinde în spate, cu pieptul aprins de dorul libertății naționale, cu tinerii conducători în frunte și în frunte cu preoții cei mulți, cari erau adevărați părinți și păstori ai poporului, cu speranța în Dumnezeu și într'un viitor mai frumos al Românilor, înfruntând toate amenințările, decretele, amăgirile și maltratările inamicilor: așa alergau Românii din toate părțile țării, gloate-gloate la Blaj, la adunarea Românilor din toată țara.

Toată românimea, toată țara era să se adune la Blaj.

Din Martie până în 15 Mai, atâta spirit național au insuflat poporului agitațiunile tinerimei și ale preoțimei binesimțitoare, încât suflare de Român n'ar fi rămas acasă pe 15 Mai, — ci toată românimea din

toată țara, cu mic cu mare ar fi alergat la Blaj, dacă nu i-s'ar fi pus în cale sute și mii de piedici din partea guvernului și altor inimi ai Românilor.

Unii erau reținuți cu bățul, sau în temnițele oficianților ungurești, alții, gloate întregi, cu ochii lăcrămați și cu inima sângerată erau siliți să meargă îndărăt, pentru că podurile tre-

Avram Iancu.

cătoare erau trase de pe Mureș, Someș, Arieș și Târnave.

Mulți însă mai cutezători, au trecut apele cu înnotul și au ajuns la Blaj.

Alții în alte chipuri, cu alte măestrii și înșelăciuni, înfricați cu gloanțele și tunurile Săcucilor și a celorlalți soldați staționați în Blaj — numai pentru aceea n'au venit la Blaj.

Cu toate acestea, — atât de înaltă era însuflețirea națională a acestui popor asuprit, amărit și stors de atâtea secole, încât de pe banca solgăbirăului au alergat mulți la Blaj, știind bine, că la reîntoarcerea acasă într'altă formă îi vor tiraniza aristocrații, — precum s'a și întâmplat, — numai pentru că au fost la adunare la Blaj!

Prin toate pericolele acestea, curgeau mulțimile din toate părțile, din marginile țării, provăzuți toți cu merinde pe câte zecă și mai multe zile.

Veneau ca un torent, căruia intrigele și terorismul unguresc acum nu numai că îndesert i-se opunea, ci care pe unde trecea, prin sate și orașe, trăgea după sine, la adunare, pe toți cei nehotărâți ori înfricați.

Veneau și inteligenți români, din Timiș și Criș și chiar și din Dacia-inferioară.

De față la adunare, pe lângă zecile de mii de iobagi au fost arhierii Lemeni și Șaguna, Bărnuțiu, Barițiu, Treb, Laurian, Iancu și Buteanu cu Moții din Munții

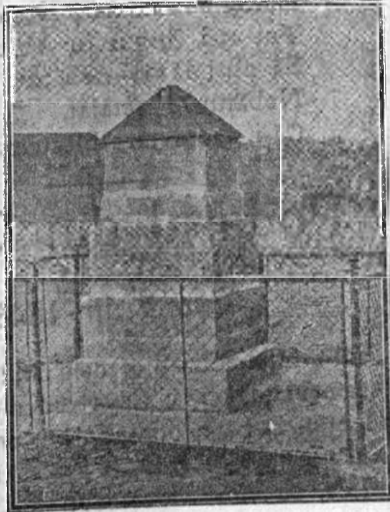

„Deșteaptă-te Române“.

și munții Transilvaniei în număr de peste patruzeci de mii, în frunte cu arhierii lor dela Blaj și Sibiu, cu preoții, proto-popii și fruntașii, au strigat în lumea largă, că „Ardealul nu-i pustiu“ și națiunea română se declară și se proclamă națiune de sine stătătoare, precum atunci: „s'a numit, s'a declarat și a jurat“!

Pregătirile pentru această adunare s'au început încă de prin Martie, când s'a ținut la Blaj o conferință națională, tot asemenea și la Oșorohei (Târgu Murăș) și Brașov. Cea din Blaj s'a ținut în casele lui Cipariu, participând profesorii, clericii și elevii claselor mai înalte dela gimnaz. Aici clericul Tudoran a rostit cuvintele înflăcărâte: „să nu mai pretindem, ci să luăm ce e al nostru!“

În curând se trimite prin satele Ardealului proclamațiunea lui Aron Pumnul, pe care o duc școlarii Blajului. Ea cheama

„Piatra Libertății“.

Apuseni, Moldovan cu cetele din Câmpie, Vasile Nopcea și alți cărturari, preoți și mireni, în număr foarte mare. Erau de față și Bălcescu și Russo de peste Carpați. Gemea Blajul de atâta mulțime. Poporul venind, se saluta cu „Hristos a înviat, libertatea a înviat!” — Adevărat a înviat! Câmpul abia îi mai putea cuprinde.

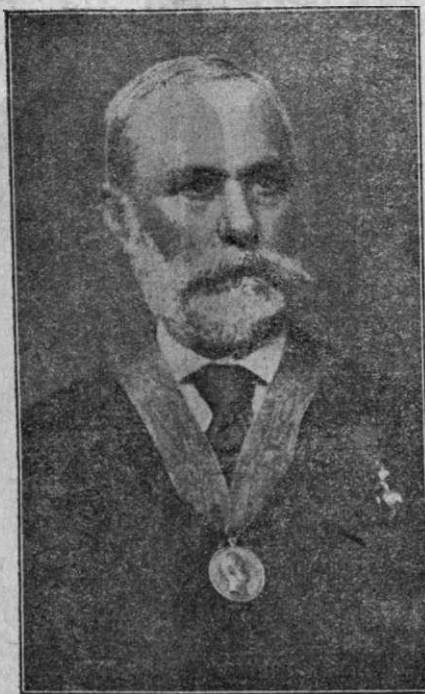
— „Ajungând mulțimea în prat, în mijloc se formă un cerc mare în jurul tribunei, și în cecul acesta se așezară cei mai de frunte ai națiunii: episcopii, preoțimea, nobilimea, învățații și alții. Jur, împrejur, în largul pratului,

Prefectul Buteanu din Zarand.

— miile de popor. La provocarea tribunilor, poporul la moment se împărți în ulițe și cete, printre cari puteai trece și cu trăsura. În aceste cete formate de popor și cari ridicau și măreau frumseța și grandiozitatea adunării, se ridicară pe la locurile mai îndepărtate dela tribuna centrală, mai multe tribune, dela cari tribunii tălmăceau poporului desbaterile și hotărârile adunării.

Ziua de 3/15 Mai era una din cele mai strălucite, era limpede, senină. Pe câmpul verde

Prefectul Moldovan din Câmpie.

și înflorit, în auria primăvară, întinși pe câmpii fiii României! Era căldură fierbinte. Poporul sta numai în cămeși albe, încinși toți cu șerpăre. Pe fețele lor seriozitate cu adevărat romană, ca într'o adunare în care poporul roman ținea consiliu despre scăparea republicei. Pe fețele lor puteai ceti toate durerile trecutului și toate virtuțile, cari au să mântuiască prezentul și viitorul națiunii. Seriozitate în adunare, eroism în războiu, — dacă se cere!

Intre concluzele cunoscute ale adunării, al doilea, propus de Bărnuțiu, era următorul:

„Câmpul acesta, pe care se ține prima adunare națională română din Transilvania, întru eterna aducere aminte a acestel lucrări glorioase, se va numi Câmpul Libertății pentru totdeauna”.

Bărnuțiu a pronunțat aceste cuvinte de patru ori, întorcându-se cu fața în spre cele părți de lume. Și propunerea lui s'a votat cu mare însuflețire.

*

Așa a fost atunci. Mai târziu blăjenii, pătrunși de pietate, au pus în mijlocul

câmpului un trunchiu mare de piatră, căruia cu dreptate i-s'a zis: *Piatra libertății*. Ea a fost totdeauna considerată ca un monument sfânt, și elevii școlilor din Blaj o încununau an de an cu drapelul național, înfruntând chiar și urgia jandarmilor sălbatici. În anul 1908, piatra cea sfântă a fost sfărâmată de mâinile ticăloase, însă ea s'a refăcut iarăși prin dărnicia canonicului Moldovanu, și, în această formă înouită, ea vestește una din celea mai strălucite zile ale neamului românesc.

Programul general

al serbărilor de 3/15 Mai 1926, din BLAJ.

ZIUA I.

Vineri, 14 Mai 1926.

- ora 6 și 8 Primirea oaspeților.
 „ 8—12 Concursurile de gimnastică.
 „ 9—12 Vizitarea Instituțiilor și a locurilor istorice.
 „ 16 Proba exercițiilor de gimnastică (ansamblu).
 „ 17—19 Intreceri de oină și football.
 „ 20 Concert pentru elevi.

ZIUA II.

Sâmbătă, 15 Mai 1926.

- ora 6 Muzică.
 „ 8 Liturghie solemnă și Te Deum în Catedrală.
 „ 10 Defilarea școlilor și procesiunea la Piatra Libertății.
 „ 11 Festival la Piatra Libertății.
 „ 12 Omagiu la mormintele Tribunilor.
 „ 16 Producțiuni de gimnastică. Publicarea rezultatului dela concurs și distribuirea premiilor.
 „ 20½ Concert festiv.

Frați săteni gazeta voastră este „UNIREA POPORULUI”, Blaj, jud. Târnava mică.

Foița „UNIRII POPORULUI”.

Cântec din 1848.

Iancu pleacă la Abrud
 Unde-i aurul cel mult
 Cu sabie de trei coți
 Să tae Ungurii toți.

Ungurii, de frică mare,
 S'aruncă pe cai călare,
 Vreu să scape la loc larg,
 Căii stau legați de gard.

Iancu pleacă pe ogoară,
 Ungurii fug de s'omoară
 Cu capul gol și desculți
 Pare că-s ieșiți din minți.

Iancu pleacă pe cea luncă,
 Ungurii să nu-i ajungă,
 Fug de el ca de-o nălucă
 Care în cotro-mi apucă.

Iancu stă 'n loc și zimbește
 Și din gur'asa vorbește:

— Sabie! armă iubită,
 La Români ești prețuită,
 Ungurilor moarte-amară,
 Când te văd, se înfioară!

Apoi mi se turbură,

Trupul mi și-l scutură

Și pe cal mi se avântă

Și Românilor cuvântă:

— Feciorașilor voinici!

Bateți acum mari și mici!

Tot ce-i Ungur în Abrud

Să nu-l lăsați nebătut,

Nebătut și netăiat,

Că-i neam tare blestemat!

Podarul din Ciuci.

Icoană din 1848.

Pe tatăl podarului dela noi îl chema Vasile și era neam de popă. Ceva rudenie cu Popa Găbudeanu. Da' om odată! Hm, om! Altminterea nu era chipeș la trup, ia așa dela pământ, cum se zice, cu umerii desfăcuși și nu înalt. Cu mustața bătucită pe buza deasupra și c'o frunte de-o palmă. Sub dunga frunții îi ardeau două bobotăi, ca două ascuțisuri de sulii. Și avea, omu'ăsta, o tărie în suflet și o putere în firea lui, de parcă să sdrobească un sat de oameni numai vrând, fără să pună mâna. Chipul lui de-a vrea și îndârjirea lui erau, precum nu se mai întâmpină astăzi. Și așa erau oamenii noștri mai demult, dragu moșului...

Acum Vasile podaru, bătrânu, mai avea un fecior, afară de Dan care ține astăzi podul dela Murăș, mai mare, de îi ziceau Gheorghe. Și o fată măritată, în casă, după unu Teodor. Și Gheorghe era și el de însurat.

Ca primăvara însă, pe la aratul cucuruzului, s'au fost pornit răutățile. Treceau, într'una, prin sate, domni de ai noștrii, feciorași cu frunțile lucii și cu ochii calzi, venind din Blaj, de pe Târnave, dela scaunul Vlădicului, cu vești din sfaturile celea mari, dela Axentiu și dela Iancu. Și țara se tot încurca și mălăra. Veneau și vești, că coboară Săcuii dela munte, pe ape la vale, și rămân satele vete de cenușă pe urma lor. În sat la noi era groază și învălmășală mare. Oamenii, adică mai mult muieretul și copiii și bătrânii, se găteau să fugă la păduri. Da părintele nostru popa Dumitru, Dumnezeu să-l hodinească, zicea, că să stăm pe loc până vine vorba dela Blaj, ca să vedem cum sună cartea dela împăratul. Și oamenii au stat.

Odată numa' pică *solgăghirău* dela scaunul încunjurat de panduri, și dă poruncă, ca toți flăcăii din sat să se serie cătane la Kossuth și să se facă *chientesi*. Și au rămas pandurii, să se leagă și se prindă feciori pe seama Ungurului. Hm! da le-o mers cam greu!... Tare greu.

Într'o dimineață vine Nuța, țiganca, pe fundul grădinii noastre, treee pârleazu la poartă.

Școalele din Blaj.

O scrisoare din 1848 a marelui Român George Barițiu către Școlarii Blajului

George Barițiu a fost unul dintre conducătorii Adunării Naționale din 1848 de pe Câmpia Libertății. Cel dintâi gazetar român al Ardealului, Barițiu a ajuns să fie, mai târziu, cel mai iubit și cel mai ascultat fruntaș al Românilor subjugăți. A fost însă nu numai om de peană, ci și luptător neînfricat pentru drepturile poporului său. În anul 1893, drept răsplătă pentru vredniciile sale, Academia Română dela București l-a ales președinte al său, cea mai înaltă treaptă la care poate ajunge un cărturar român.

Acest mare bărbat de neamul nostru, a învățat carte în școalele Blajului. Aici a cunoscut George Barițiu „ce mare lucru este a fi născut român”, cetind cărțile unor dascăli ca Samuil Clain, Petru Maior și Gheorghe Șincai. Și Barițiu n'a uitat niciodată lucrul acesta. Dovadă întregă viața lui de cinste, de trudă și de fărâmițare pentru binele și deșteptarea națiunii. Dovadă și această scrisoare, pe care o scoatem dintre hârtiile bibliotecii celei mari și vestite din Blaj, și o publicăm aici, mai cu seamă pentru tineretul sosit azi, în ziua de 3/15 Mai, la Piatra Libertății, ca să știe, ce gândeau oameni ca George Barițiu, despre Blajul istoric și școalele lui. Iată scrisoarea:

Iubiții mei!

Cătră sfârșitul lui Martie a. c. îmi veni dela DVoastră oda (poezie de laudă) subscrisă de 130 de tineri, devotați științelor și cultivatori de arte. Cuprinsul acelei ode, respiratoare de celea mai curate sentimente naționale și patriotice, îmi impunea datorința de-a Vă mulțumi din tot sufletul meu. Ca să tac însă de nenumăratele ocupațiuni cu care eram împresurat în lunile trecute, amânai răspunsul meu și în adins din cauze cuvioase.

Știți însă DVoastră ce mi-ați făcut mie cu acea odă? În linia primă îmi deterăți ocaziune spre a-mi reinprospeta memoria celor nouă ani, petrecuți parte în școalele, parte în seminarul din Blaj, cum și ca profesor în liceul de acolo; îmi aduserăți aminte, că de nu ar fi

fost Blajul, Românii abia și-ar mai cunoaște istoria lor, cum și că ei, de și ar mai vorbi, nu ar mai scrie însă românește. Deci dacă DV. credeți, că eu încă voi fi făcut ceva pentru națiunea și patria mea, apoi meritul (vrednicia) în parte mare este al Școalelor din Blaj, după care în anul 1836 a urmat frățasca chemare, îmbrățișare și îmbărbătare a Brașovului, pre cât acesta este românesc.

Mulțămindu-Vă eu pentru călduroasele afecțiuni (simțiri) cu cari v-ați arătat cătră mine, felicitez totodată pre părinții, pre profesorii și pre toate autoritățile instrucțiunii publice de care sunteți conduși, cari au știut, și știu astăzi, a vă inspira atâtea simțăminte nobile, dragoste cătră virtute, cătră națiune, limbă și patrie, zel sătră științe și arte, credință neclătită în viitorul și nemurirea națiunii românești, pre acest pământ păstrat de 1763 ani cu jertfe fără nume, îngrășat cu râuri de sânge românesc, udat cu multe șiroaie de lacrimile mamelor și ale suro-rilor noastre.

Primiți, iubiții mei, salutările și binecuvântarea unui tată de familie, care roagă cerul pentru prosperitatea DV. întocmai ca și pentru a pruncilor săi, și carele rămâne al DV.

devotat

G. Barițiu.

Scrisoarea a fost primită la Blaj în 2 Iunie 1868. Pentru copie răpunde Prof. A. Lupescu, bibliotecarul Bibliotecii Centrale Arhidiecezane.

Vechea mănăstire de călugărași dela Blaj.

dărești, că ne erau vecini, și se duce deadreptu la bătrânu, la șură.

— Bade Vasile, zice țigancă bună la inimă, vin ghiratele din sat să-ți ducă fecioru și ginerele la cătane, la Unguri. Vine Groza judele, cu șapte panduri și cu gornicu, cu Ghiuri, dela Curte.

S'a oblit atunci bătrânu de spate, a scuturat odată din pletele groase și a răgnit una, de au sărit vecinii, toți, la garduri.

— Vie!

Biata Nuța s'a tras de-o parte, răcită de groază, iar cei doi holtei ai podarului au sărit în mijlocul ogrăzii cu furcile de fer în mâini.

— Da ce-i tată, unde să dăm?

Și stăteau împlântați în pământ cu vinele de peste frunte groase de-un deget, de să le plesnească.

— Unde să dăm?

Groza, eu pandurii, era la poartă. Po-triveau cărligele de fer și funiile. Gornicu, om cât un munte, trece peste poarta flendurită și învârte lanțurile,

Bătrânu podar, s'a sgduit odată în toată făptura lui și, răgnind la feciorii cari învârteau furcile, a făcut să străfulgere limba cuțitului dela șerpar și Ghiuri gornicu, s'a prăbușit, trăznit, cu spetele străpunse.

— Cătana Impăratului nu se vinde Ungurului, Ghiuri!...

Și furcile pârăiau, iar pandurii nu vedeau calea pe unde să fugă...

Pe Groza, ghirăul, l-au dus cu caru acasă, cu sufletul la gura, iară gornicul din curte, vestit pe nouă ape, s'a dus pe vecie... Și altu, cât au ținut răutățile nu s'a mai pomenit, din satul nostru pe Murăș la vale, să ceară Ungurul cătane dintre noi. Nu.

În altă dimineață Vasile ăsta, podarul dela Ciuci, nepoate, trecea cu feciorii lui, pe din sus de sat, cu glugile peste umere, spre Blaj, la oastea lui Axente... Și oșelul topoarelor, de-o palmă în tăiș, sclipea în lumina de argint a răsăritului.

A. Melin.

Zăpadă la noi și în Franța. Zilele din urmă a fost și la noi mare răceală, în unele părți a căzut brumă, iar pa munții noștrii a căzut zăpadă. De altfel și-n alte părți au fost friguri mari zilele trecute. În Franța de pildă au fost viscole groaznice, iară în munții Vosgi a chiar nins.

35 de ani în largul mării. Săptămânile trecute a murit un american ciudat Bayard Brown, care vreme de 35 de ani a trăit ca un călugăr, departe de lume, într'un vapor, care se plimba într'una pe Oceanul Atlantic. El a lăsat după moarte o avere de un miliard și jumătate, franci francezi.

Evanghelia Duminicii.

Duminica a VII. după Paști, a sfinților 318 Părinți dela Nicea.

Ioan 17, 1—13.

O rugăciune minunată și cu înțeles foarte adânc ni-se cetește în evanghelia de astăzi, rugăciunea Domnului nostru Isus Hristos, rostită, pentru apostolii și învățăceii săi, înainte de a se fi dat fariseilor și cărturarilor spre răstignire, încă la cina cea de taină: „Părinte, venit-a ceasul, ceasul pătimirii mele preamărește pe Fiul tău, ca și Fiul tău să te preamărească pe tine: precum i-ai dat lui putere peste tot trupul, ca la toți, pe cari i-ai dat lui, să le dea viață veșnică”. Iară acuma arată ce se înțelege sub viața veșnică: „Și aceasta este viața cea veșnică: să te cunoască pe tine singurul Dumnezeu adevărat și pe care l-ai trimis, pe Isus Hristos”. Celce nu cunoaște și așadară nu crede într'un Dumnezeu adevărat și în Fiul său Isus Hristos, Răscumpărătorul lumii, nu are viață de veci. Căci viața de veci începe aici pe pământ cu credința, care este izvorul a toate, și se îndeplinește dincolo de mormânt prin vederea față la față a lui Dumnezeu. — Și continuă Isus:

„Eu te-am preamărit pe pământ, lucrul care mi-ai dat să-l fac, adecă răscumpărarea neamului omenesc, l-am sfârșit. Și acum preamărește-mă tu Părinte, la tine însuși, cu mărirea, carea am avut-o la tine mai înainte până a nu fi lumea”. Pentru că mai înainte de a fi lumea Hristos era și trăia ca Dumnezeu, în ceriuri, și astfel avea mărirea dumnezească din veci. Când s'a făcut, om luând tip de rob, s'a lipsit, pentru o vreme oarecare, de această mărirea. — De aici încolo Domnul nostru Isus Hristos arată ce a lucrat între oameni:

„Arătat-am numele tău oamenilor, cari mi i-ai dat mie din lume”, adecă apostolilor și învățăceilor săi: Ai tăi erau și mie mi i-ai dat și cuvântul tău l-au păzit. Acum au cunoscut, cumcă toate, câte mi le-ai dat mie, dela tine sunt, pentru că le-am dat lor cuvintele, cari tu mi le-ai dat; și ei le-au primit și au cunoscut adevărat, că dela tine am eșit, și au crezut, că tu m'ai trimis. Eu pentru aceștia mă rog”: pentru că apostolii și învățăceii aveau să ducă mai departe lucrul care l-a început Isus, ei aveau să fie trimiși la toate popoarele ca să vestească evanghelia. „Nu pentru lume mă rog”; pentru lume s'a rugat Isus pe cruce, chiar pentru cei ce l-au răstignit. Această rugăciune o face Isus anume numai pentru apostoli și învățăcei; „ci pentru aceștia, pe cari mi i-ai dat mie, căci ai tăi sunt. Și ale mele toate ale tale sunt, și ale tale ale mele: și m'am preamărit întru dânșii.

„Și de acum nu mai sunt în lume” adecă peste câteva ceasuri trupul meu va fi răstignit, eu însă voi învia, dar mă voi sui la ceriuri. Pe mine nu mă vor mai vedea cu ochii lor trupești. Până acuma eu însumi mi-am apărat apostolii și învățăceii, acuma însă eu merg, iar pe ei îi las aici în lumea aceasta plină de primejdii, de aceea zice: iar aceștia în lume sunt, și eu la tine viu. Părinte sfinte, păzește întru numele tău pe cei cari mi i-ai dat mie, ca să fie una, precum și noi. Când eram cu ei în lume, eu îi păzeam pe ei întru numele tău. Pe cari i-ai dat mie i-am păzit; și nici unul

dintr'ânșii nu a perit, fără numai fiul pierzării, Iuda, ca să se împlinească scriptura". La psalm 40 în vers 50 se zice: „Celce mănâncă pânila mea a mărit asupra mea viclenie". Aceasta este prorocia care s'a împlinit în Iuda cel fărădelege.

„Iară acum la tine viu și aceasta le grăesc în lume, ca să aibă bucuria mea deplină întru sine". Aici Isus vorbește despre bucuria aceea sufletească pe care o simțește omul când, fiind curat cu sufletul, se află în legătură cu Tatăl cel ceresc și cu Fiul. Această bucurie nu numai că-l susține pe om teafăr sufletește înre toate greutățile și nefericirile vieții, ci-l fac să chiar sălzeze în cele mai mair năcazuri, precum au făcut mai mulți martiri, când se aflau în gura morții.

„Iată așadar, cât este de grea sarcina preoților pe acest pământ. Insuș Fiul lui Dumnezeu se îngrozește de această greutate și de aceea nu părăsește pământul înainte de a se ruga anume, numai și numai, pentru apostolii și învățăceii săi. Iar dacă Insuș Mântuitorul află de lipsă a se ruga și încă anume pentru preoți, cu cât mai vârtos trebuie să se roage credincioșii pentru preoții lor. Un preot bun nu se poate prețui cu aur și cu argint, nici cu alte scumpeturi pământești. Un preot bun este o adevărată fericire nu numai pentru satul în care păstorește, ci pentru întreg neamul și țara sa. Chiar de aceea să-i prețuim pe unii ca aceștia, să-i cinstim ca pe părinții noștri și să le zicem din toată inima: „Părinte".

Și chiar fiindcă preoții sunt așa de espuși la cădere, — că doar' știți D-voastră că vântul suflă mai tare pe copacii cei înalți ca pe tufele cele mărunte, iară diavolul mai greu îi ispitește pe preoți ca pe alți oameni — noi să luăm pildă dela Mântuitorul și să ne rugăm pentru dânșii, ca bunul Dumnezeu să-i întărească și să-i ferească de ispite.

Iar dacă vom afla că sunt în lume și preoți răi, să ne aducem aminte că și Domnul a avut între cei 12 apostoli pe un Iuda; cum nu s'or afla deci între sutele de mii de preoți câți sunt astăzi, și câte un Iuda. Dar văzut-ați cu câtă gingășie vorbește Isus chiar și despre fiul pierzării? Nu-l blastămă, ba încearcă să-l chiar scuze, spunând, că Iuda de aceea s'a făcut fiul pierzării, ca să se împlinească scriptura. Măcar că știm, că Iuda de bună voie, nesilit de nime, pentru iubirea de argint, l-a vândut pe Domnul. Luând deci pildă dela Domnul să nu hulim nici noi pe preoții cei răi și păcătoși, să încercăm a-i scuza, asemenea Mântuitorului, și mai ales să nu uităm a ne ruga pentru dânșii: pentru cei buni, ca Dumnezeu să le păzească sfințenia, pentru cei răi, ca Dumnezeu să-i întoarcă la calea pocăinței.

Popoarele apusene toate au câte o Duminecă anume, când se roagă, ca Dumnezeu să le dăruiască preoți buni. Și în Franța, Italia, Spania, chiar și în Germania preoți, sfinți au fost și sunt și astăzi o mulțime, așa că stai uimit când cetești despre faptele și sfințenia lor. Zeci de mii dintre ei propovăduiesc și astăzi evanghelia printre popoarele sălbatice și mor cu moarte de martir. Să ne rugăm deci și noi, să avem cât mai mulți de aceștia, și Dumnezeu ne va da, și neamul nostru se va ridica la cultura popoarelor apusene.

IULIU MAIOR.

O pasăre fără astâmpăr. Este o pasăre, poreclită „fluierarul", care se poate numi cu drept cuvânt pasăre fără astâmpăr, pentru că ea zboară într'una 2000 de mile (un mil englez face 1609 metri), dela Alasca (America de Nord) până la insulele Hawai și trăiește mai mult pe coastele Oceanului Pacific.

Cum stă lumea și țara?

In pragul alegerilor.

Până la alegeri mai este abia o săptămână. Timpul acesta se trudește să-l folosească cât mai bine toate partidele. Fierbe toată țara dela un capăt la altul. În Dumineci și în sărbători prin sate sbârâie automobilele mai cumplit decât pe Calea Victoriei din București! Unul pleacă, altul sosește. Adunări peste adunări și cuvântări cu duimul.

Această mișcare înaintea alegerilor e bună. Oamenii au prilejul să audă multe de toate. Se deprind cu politica și știu, mai pe urmă, cum trebuie să aleagă grâul din neghină. Candidații spun unii una, alții alta, iar judecata și-o fac ascultătorii. Pe urmă vine ziua de vot, cu secerișul. Cine a plivit bine, culege roada curată, cine nu, mănâncă pită cu ciermoiag!

Insă, acum, cu legea cea nouă, alegerile dau rod pe țara toată. Și de cumva se smințește cu plegila, toată țara va mânca pită neagră ca mâine. Prin urmare, e bine să se socotească alegătorii ce fac și cum o dreg, că târgul se dă pe pielea lor. Cum aleg așa culeg. Așa culege toată țara!

Multe făgăduieli vă cad acum în prag, frați alegători. Nimic mai ușor pe lumea asta, decât promisiunea. Insă știți vorba aia: Ce-i în mână nu-i minciună! Deci bine să căutați în ochii celor ce făgăduiesc și să nu treceți cu vederea că așa-i la alegeri: făgădueli pe toate răzvoarele și pe toate gardurile. Lipiți-vă de oamenii pe cari îi cunoașteți, cari v'au mai făbina și altă dată și, pe cari, avându-i între voi, ori aproape de voi, îi puteți strânge cu ușa ca mâine: Te-am votat, nu-ți uita de nevoile poporului!

Iar când vine ziua cea mare, rugați-vă lui Dumnezeu, să vă lumineze mințile și dați votul acolo, unde vă îndeamnă cea mai curată simțire a inimilor voastre. Puneți pecetea unde aveți mai mare încredere, ca nici când să nu puteți avea muștrare de cuget, că ați călcat indemnul cel mai curat al unei chibzuinți îndelungate. Hotărîrea odată luată, du-te la vot cu fruntea ridicată, inchide-te cu grijă în casulia tainică și votează fără grijă. Votul este secret, numai tu și bunul Dumnezeu știe unde-l dai.

Și apoi se va vedea ce va ieși din urne. De-o fi eu noroc țara asta, precum credem dela Dumnezeu că este, va fi bine. De nu, tot la Dumnezeu drăguțul trebuie să ne fie nădejdea! Am mai văzut noi destule rele și n'am pierit. Nu ne-om prăpădi nici acuma. Alegerile nu de aceea se fac ca să ne înglodăm și mai tare, ci ca să răzbim la mai bine. De n'or fi cu nimereală, vom învăța minte și vom face altele. Numai sănătate să dea Dumnezeu, ploii la timp și roada la hotar.

Lupta electorală.

Lupta dintre partide se desfășoară cu multă dârzenie. La noi, în părțile ardelene, taberele mai de căpetenie sunt două: tabăra guvernului și tabăra dlui Maniu, unit cu țărăniștii. Liberalii nu prea fac mare valvă, că sunt ca slujbașii ieșiți la penzie, vorba ceea: să mai vedem și pe alții!

Ungurii și Sașii au hotărât că merg cu guvernul. Se aude însă că, în multe părți, plugarii lor nu calcă pe acelaș drum cu căpeteniile, cari au făcut pacturile. Asta mai cu seamă se vorbește despre Unguri, că Sașii o scaldă ei totdeauna în multe ape, dar, la urmă, toți merg pe-o mână.

Listele de candidați au fost depuse toate

până în ziua de Vineri, 14 Mai. Semnele acestor liste au rămas tot celea vestite mai înainte.

Guvernul are o stea: ><.

Tabăra dlui Maniu o verigă, zisă conferință: O.

Liberalii o linie, de sus în jos: |.

Listele se tipăresc pe-o coală de hârtie albă, așa că pe fața cea dintâi vine lista care s'a depus mai de vreme (aici guvernul a fost mai harnic, căci listele s'ale au fost duse la birourile județane încă de prin 26 Aprilie), apoi, pe fața a doua, lista altui partid, și tot așa, una după alta, câte liste s'au depus. Deasupra fiecărei liste semul de partid, precum s'a arătat mai sus.

Căderea Leului.

În săptămâna trecută a fost mare spaimă în băncile dela București și din toată țara. Că din bun senin prețul leului nostru a început a cădea într'un chip primejdios. Străinii nu mai voiau să-l cumpere, decât eu preț de nimic. Dolarul american se urcase la peste 300 de lei, iar lira engleză la peste 1300. Și țara noastră avea lipsă mare de bani străini, ca să poată plăti nește camete după împrumuturile din străinătate.

Lucrul acesta a băgat în mare groază pe bancheri și pe negusturi. A băgat în groază și guvernul, că de mergea căderea leului tot așa, țara noastră ar fi ajuns la mare impas. Leul nostru putea să ajungă o biată hârtie netrebnică, ca mărcile germane după război.

Pricinile căderii leului n'au putut fi ghicite dintr'una. Unii ziceau că e de vină guvernul, căci nu are încrederea străinătății, alții ziceau că sunt de vină vămile celea mari, cari se iau la graniți pentru vitele și grâul trimis de noi în țările Apusului, și iarăși alții spuneau că e de vină greva muncitorilor din Anglia.

Frica asta pentru căderea leului a fost însă bună, pentru că conducătorii finanțelor noastre s'au trezit de cap și s'au dat pe lângă leul să-l mântuie de boală. I-au dat leacuri grabnice și au și reușit în parte. De câteva zile leul suflă iarăș mai ușurat și s'a săltat binișor față de dolar și de lira Englezului.

Acum să-l grijască bine doftorii, să nu mai betegească iarăși. Ce-o mai fi cu leul noi nu putem proroci, dar una îi indemnăm pe oameni: să nu-și prădeze locurile, casele și vitele, că acestea sunt cel mai sigur și mai bun ban în vremurile noastre!

Deprin celea țări străine.

LA BUDAPESTA curge marele proces al falsificatorilor de bani. Se dovedește tot mai mult, că prințul Windischgraetz lucra cu știrea guvernului unguresc. Conte Teleki fostul prim ministru al Ungariei, chemat ca martor la judecată, va fi trecut și el pe banca acuzătorilor. Procesul dela Budapesta, din zi ce merge miroasă tot mai urât!

MAROCANII din Africa n'au vrut să se împace cu francezii și războiul cu Abd el Krim a început iarăși cu vechea furie.

GREVA CEA MARE DIN ANGLIA încă, dar ea este pe cale de împacare. Mulți lucrători s'au lăsat de grevă și s'a întors la lucru prin uzine. Căile ferate au început transportul în toate părțile. Greva, despre care se credea că va tulbura nu numai Anglia, ci și alte țări, se potolește pe incetul.

Tineretul care ne trebuie.

Chipul acesta înfățișează pe *Mucius Scaevola*, eroul străbunilor noștri dela Tiberu, care, căzând prins într'o luptă cu dușmanii Romei, ca să dea dovadă că nu se înspăimântă a muri pentru patria sa, și pentru dreptate, își ține brațul gol asupra focului, fără să se clinească măcar de durere. Așa știa tineretul roman să-și arate *virtutea* sa. *Premiul-Solomon* al școlilor din Blaj, care se împarte celor mai virtuoși școlari, cu prilejul serbărilor de 3/15 Mai, o asemenea tinerime vrea să dea neamului românesc!

Se arată roadele bolșevismului.

S'a dovedit că copii bolșevicilor sunt plini de toate boalele lumești, și că destrăbălarea lor nare margini.

Am arătat la vremea sa nebuniile bolșevicilor ruși. Lumea s'a dat de la o vreme cu ele și astăzi nu mai vorbește despre ei așa de mult. Sămânța sămănată de ei însă abia acum își arată roadele, roade grozav de amare, pe cari nici ei nu mai știu cum să le nimicească.

Nu vom arăta în acest articol de gazetă decât urmările într'adevăr grozave ale creșterii copiilor. Bolșevicii spuneau la 1918 că copiii trebuie lăsați de capul lor, ca ei înșiși să se cârmuiască. Ei nu trebuie îmbătați cu povești despre Dumnezeu și biserică, fetele și băieții trebuie crescuți împreună, trebuie dedați din fragedă copilărie la comunism, și altele de acestea. Acești copii apoi au și fost crescuți departe de lume, în orașe anume făcute pentru ei, după învățăturile bolșevice.

Dar după doi ani deja s'a dovedit că unii dintre copiii crescuți de comuniști întru atâta era de răi, încât îi stricau și pe ceilalți. Iată ce spune în privința aceasta un raport al unui comisar al poporului: „Scoși de sub controlul celor mai bătrâni, acești copii n'au învățat nimic, nicăiri, pentru că nici una din școli nu-i putea ține. Pe lângă că au devenit ei înșiși haimanale, nu lăsau nici pe ceilalți să-și facă lecțiile, stricând și pe cei mai slabi și cauzând desordini grozave ori unde se duceau“.

Hai să-i despărțescă deci pe acești „copii neînduplecați“, de cei rămași încă neștricați de tot. Dară bolșevicul, în grija căror au fost dați acești nenorociți, au raportat următoarele: „Acești copii sunt cu desăvârșire într'o stare rea, din cauza căreia nu pot fi primiți nici măcar pentru o vreme mai scurtă, pentru că sunt infectați de boli îngrozitoare și molipsitoare“.

Iată ce spune alt raport, dat tot de bolșevici: „Numai în Moscova sunt peste 50 de mii de copii criminali. Ei se adună în acest oraș din toate părțile, cum pot, ascunzându-se prin trenurile de marfă. Dintre acești 50 de mii de copii 91 la sută sunt copii de lucrători sau de țărani, și abia 9 la sută orfani. Jumătate dintre ei abia sunt între 12 și 14 ani, dar pentru aceea sunt plini de toate boalele lumești“.

Și pentru că să se vadă că înșiși bolșevicii se pocăiesc acum, în sac și cenușă, pentru

prostiile săvârșite, iată ce spune gazeta lor oficială „Pravda“ despre acești copii nenorociți: „Cei mai stricați dintre acești copii neînduplecați sunt puși împreună cu alții, mai puțin vinovați, stricându-i cu totul și pe aceștia. Se demoralizează (își strică moravurile cele bune) iute, învață toate trucurile (însălăciunile) din pușcărie, jargonul (limbă vorbită într'un finut oarecare) închisorilor și așa mai departe, fumează, se bat regulat, înjură într'un mod murdar, și nici prin gând nu le trece să asculte și să cinstească pe supraveghetorii lor. Băieții sunt lăsați să trăiască în societatea femeilor stricate din afară, au început să trăiască regulat cu cocaină (un fel de venin, care te amorțește), joacă cărți și așa mai departe“.

Iată, unde au ajuns bolșevicii prin creșterea lor! L-au scos pe Dumnezeu dintre copii și locul Lui l-a ocupat dracul. Se și vede!

10 Mai la Blaj.

Ziua de 10 Mai s'a sărbătorit la Blaj și și anul acesta cu toată însuflețirea. Pe toate casele falfăiau steaguri naționale, prăvăliile erau închise și oamenii în haine de sărbătoare.

La orele 9 s'a început la Catedrală sfânta liturgie, slujită de 5 diaconi de curând hirotoniți și de 5 preoți-profesori, în frunte cu canonicul-inspector școlar arhidiecezan Dr. Ambroziu Chețianu și cu canonicul-rector al Seminarului teologic Dr. Alexandru Rusu. Corul teologilor a cântat foarte frumos, sub conducerea profesorului Celestin Cherebețiu. După rugăciunea amvonului s'a cântat doxologia cea mare. La sf. liturgie au luat parte și autoritățile din oraș.

La orele 10 școlile din Blaj au făcut o frumoasă serbare școlară în sala de gimnastică. Orchestra liceului de băieți a cântat, sub conducerea profesorului Eugen Hopârtean marșul „Minunea vitejească“ de Radu T. Eleva din cl. VII. liceală Cleopatra Avram a declamat foarte frumos poezia: „Cuvânt de înfrățire“ de Mărculescu. Profesorul Ioan Pop-Zăicani a vorbit despre însemnătatea zilei; iară elevii și elevele liceelor de băieți și de fete au cântat, sub conducerea profesorului Celestin Cherebețiu: „Românii, maieștrii și plugarii“ de A. Bena. Elevul Vasile Sănmărtinean, cl. VII. liceală a declamat poezia: „Patria“ de Nichifor Crainic, iară orchestra liceului, de sub

conducerea profesorului Celestin Cherebețiu, a închis serbarea, cântându-ne: „Sucita“ de I. Mureșanu.

A fost o serbare frumoasă și însuflețită, vrednică de marea zi a încoronării celui dintâiu rege al României și întemeierea *Regatului Român*.

Știrile Săptămânii.

Școlile cari vin la Blaj.

Optute școlari din toată țara, cu 78 profesori.

Liceul „Sf. Sava“ București cu 60 elevi, 5 prof. Liceul „Radu Negru“ Făgăraș elevi 20, prof. 2. Liceul „S. Vulcan“ Beiuș elevi 20, prof. 3. Liceul de fete „Regina Maria“ Cluj eleve, 24, profesoare 2. Lic. „Andr. Mureșan“ Dej elevi 30 prof. 3. Școala medie de fete „Ocnele Mureșului“ eleve 20, prof. 1. Școala norm. de băieți Cluj elevi 24, prof. 3. Școala rom. de băieți Deva elevi 23, prof. 1. Lic. „Alex. Papiu Ilarian“ Tg. Mureș elevi 28, prof. 3. Lic. „Aur. Vlaicu“ Orăștie elevi 21, prof. 3. „Școala norm. de băieți Făgăraș elevi 20, prof. 2. Lic. „Regele Ferdinand“ Turda elevi 25, prof. 2. Lic. „Gh. Coșbuc“ Năsăud elevi 20, prof. 2. Lic. „Al. Odobescu“ Bistrița elevi 20, prof. 2. Lic. „Andr. Șaguna“ Brașov elevi 22, prof. 1. Școala super. de comerț Hațeg elevi 20, prof. 2.

Lic. „Titu Maiorescu“ Aiud elevi 10, prof. 1. Liceul de stat p. băieți Petroșeni elevi 20, prof. 2. Lic. „Dr. I. Meșota“ Brașov elevi 22, prof. 1. Gimn. de băieți Ocnele Mureșului elevi 24, prof. 1. Școala de arte și meserii Cluj elevi 20, prof. 2. Gimn. „Andr. Bărseanu“ Târnava Sănmărtin elevi 20, prof. 4. Lic. „Șt. O. Iosif“ Odorheiu elevi 20, prof. 3. Lic. „Cor. Bredicean“ Lugoj elevi 10, prof. 1. Școala super. comerț. Săliște elevi 20, prof. 2. Lic. „Tim. Cipariu“ Ibașfalău elevi 20, prof. 3. Lic. „Gh. Barițiu“ Cluj elevi 20, prof. 2. Lic. de fete Dej elevi 32, prof. 4. Lic. de băieți Salonta elevi 20, prof. 2. Cercul stud. Univers. București 40, Școala norm. de fete Gherla eleve 30 prof. 1. Lic. „Samuil Micu“ Șarmaș elevi 20, prof. 1. Școala sec. de fete Năsăud elevi 12, prof. 1. Liceul de băieți Luduș de Mureș elevi 40 prof. 3. Lic. „Mircea cel Bătrân“ Constanța. Școala norm. de fete Beiuș. Școala de cond. tehnici Cluj elevi 25. Școala de fete Sănmărtin elevi 20, prof. 3. Liceul de fete, Beiuș.

În total 39 de școli, cu 871 școlari, sub conducerea alor 78 profesori.

O avere câștigată citind. Un mare iubitor de cărți vechi din Londra și-a cumpărat o carte veche. Era povestirea frumoasă „Paul și Virginia“, scrisă de scriitorul Bernardin de St. Pierre. Când să ajungă către sfârșitul cărții, află că două foi erau bine lipite deolaltă. Ia cuțitul, le desface, și când colo ce vede? Între cele două foi se aflau 5000 de franci francezi și următoarea scrisoare: „*Cititorule serios, prietin al acestei cărți, și care o urmărești până la capăt, ești vrednic de răsplătă*“. Dacă s'ar lipi în foile fiecărei cărți românești câte cinci mii de franci francezi, poate că și cetitorii de cărți românești s'ar mai înmulți.

Moartea unui învățat vestit. Zilele trecute a murit la München, în Germania, în vârstă de 58 ani, profesorul Rausenberger, cel ce a făcut tunul, care bate la o depărtare de 120 kilometri și cu care au bombardat Germanii Parisul în vremea marelui războiu.

Mare prăpăd de ape în Rusia. În Rusia ploile din zilele trecute au umflat râu-

rile. Mai cu seamă cel mai mare râu al Europei, Volga, a făcut prăpăd mare. Dar chiar și râurile mai mici n'au rămas mai pe jos. Astfel râul Clasma a inundat orașul Wladimir. În orașul Reazan puhoaietele de apă au venit așa de repede, încât oamenii nici nu s'au putut feri din calea lor, și foarte mulți au murit. Un tren, care trecea peste un pod, a căzut în apă. Toate căile ferate din jurul Moscovei sunt inundate. În cele mai multe orașe pe străzi nu vezi decât luntre și bărci. Oamenii nu mai au ce mânca, căci trenurile nu mai umblă. Cu un cuvânt prăpăd mare și grozav.

Copil cu cap de bronce. Femeia Ianetta Ienache din Băcani, de lângă Bârlad, a născut un copil, al cărui cap e ca al unei broaște. Sute de oameni se îmbulzesc să vadă acest monstru, care încă trăiește.

Doctorul „Minune” și ghicitoarea. În Târgu-Mureș de o vreme încoace s'a lătit vestea că este un doctor care face adevărate minuni: Vindecă orice boală pentru prețul de 300—400 lei. Tot acolo se afla și o ghicitoare, care cică spunea trecutul și viitorul fiecăruia. După ce dela o vreme încoace lumea nu mai încăpea pe acolo de îmbulzeală, a mers și un polițist să vadă ce este. Dar pe când îi spunea mai mari minuni ghicitoarea, iar doctorul îi dădea leacuri făcătoare de minuni, polițistul se descopere și-i arestează în numele legii. Strânsi cu ușa, doctorul se recomandă după numele său adevărat: Lazăr Gheorghe, iar ghicitoarea: nevastă-sa Florica. Amândoi au recunoscut, că au tras lumea pe sfoară și că leacurile pe cari le dădeau erau: zamă de balgă, gălbinaș de ou cu cafea neagră și altele de acestea. Interesant e, că au tras pe sfoară nu atât pe țărani cât pe domni și pe doamne. Acum stau la răcoare și așteaptă ziua judecării.

Mustrările conștiinței. Lumea trecută s'a prezentat la poliția din Cluj, Arpad Balogh cu rugămintea ca să-l aresteze, pentru că nu mai poate trăi de muștrările conștiinței. Întrebat, ce păcat mare a făcut, a spus, că a omorât la 1919 pe o doamnă. De atunci el tot încearcă să-și mulconească glasul conștiinței dar nu poate, și în sfârșit s'a hotărât să-și ceară pedeapsa pe care o vrednicește.

Groznică nenorocire la o nuntă. La Ragneasa, un sat nu departe de Roma, doi tineri își sărbătoriau cununia. Ei au plecat dela biserică cu automobilul spre casă și după ei întreg alaiul. Cum, cum nu, automobilul, în care se afla mirele și mireasa, s'a răsturnat, mireasa a murit, iară mirele și-a frânt amândouă picioarele. Un alt automobil a căzut în mare și toți oaspeții cari se aflau într'ansul s'au inecat.

Jucători de foot-ball, loviți de trăsnet. În orașul Oppan mai mulți tineri jucau foot-ball (un fel de minge de piele, în care se află o gumă umflată cu aer și pe care jucătorii o aruncă cu piciorul dela unul la altul). Tocmai atunci se desfășura o furtună. Un trăsnet a lovit tocmai în mijlocul jucătorilor. Toți jucătorii, dimpreună cu judecătorul jocului, și cu o mare parte din ceice priveau jocul, au fost trântiți la pământ. Un jucător a fost omorât, doi și-au pierdut graiul, iar altul a rămas olog, de nu-și poate mișca nici mâinile nici picioarele. Ceialalți s'au sculat după câțeva vreme, teferi.

Nouă țară jidovescă. Un mare bogătaș jidan din America are o foarte mare proprietate, tocmai lângă vestita cădere de apă Niagara. Ce s'a gândit el într'o bună zi? Hai să înființeze acolo la moșia sa o nouă și fericită țară jidovescă. A aranjat deci o mare serbare, începutul căreia îl anunțase cu 24 de bubuituri

de tunuri. Inchipuiți-vă fericirea jidovilor, că au iarăși țară, pe care au și botezat-o: Ararat, numele muntelui pe care s'a oprit corabia lui Noe, după potop.

Ce ține însă, că îndatăce au băgat de seamă Americanii despre ce este vorba, i-au adus la cunoștință marelui bogătaș, că ei nu pot îngădui ca în America să se înființeze o țară jidovescă. Astfel jidovii n'au ce face, trebuie să aștepte pe mesia lor, care le va înființa o țară tot pe atât de fericită, cum a fost Hanaanul pe vremuri. Dar până atunci au ce aștepta, chiar și până la luna cailor.

O țară fără cale ferată. Singura țară fără cale ferată este astăzi Albania. Dar în sfârșit și-au tras pe seamă și Albanezii, că așa nu se mai poate trăi, și s'au hotărât să-și facă o cale ferată dela Durazzo, capitala țării, până la Sirana, un alt oraș mai mărișor. Lungimea ei va fi de abia 44 kilometri, iară cheltuielile le vor suporta mai multe bănci străine.

14 mii de prizonieri români în Siberia. La Blejoi, jud. Prahova, a sosit acasă zilele trecute un prizonier român din Siberia, și anume un fost plutonier major din reg. 6 călărăși.

Venit în țară de câteva zile, el își caută soția și copiii, pe cari, firește, nu-i mai văzuse de când plecase la războiu. Femeia lui, anunțată de ministerul de războiu că i-a sosit bărbatul, umblă și ea căutându-l. Acum câteva zile, și anume în ziua de 30 Aprilie, a dat Dumnezeu de s'au întâlnit față în față, abia recunoscându-se și nevenindu-le să-și creadă ochilor.

Acest fost plutonier major a dat lumii sfârșitoare amănunte asupra vieții pe care o duc prizonierii români în Siberia, mirându-se că guvernul nostru n'a găsit cu cale să aducă acasă pe acești nefericiți prizonieri din Siberia.

El spune că numărul prizonierilor români din Siberia este de vre-o 14 mii, că printre ei sunt numeroși ofițeri și chiar un general, și că toți trăiesc acolo ca vai de capul lor.

Musca-fulger. Este în America de Nord o muscă. Ea zboară atât de iute, încât nime n'o poate prinde din sbor. Până este încă larvă ea trăiește în nasurile animalelor rumegătoare. Când s'a desvoltat cum se cade, ea zboară cu o iuteală de 300 m. la secundă, așa că ar fi în stare să incunjure pământul în 17 ore.

Un om și o vacă trântită. Joi s'a desfășurat asupra orașului nostru o mică furtună, cam pe la orele 11 dinainte de amiază. Țăranul V. Horhat din Ielod era la câmp cu vitele sale. Pe una o deslegase tocmai, cealaltă rămase legată de jug, când deodată un fulger despică norii și atât omul cât și vaca, se rostogolesc la pământ. Pe când le-au sărit într'ajutor oamenii din jur, atât omul cât și vaca erau negri ca tăciunele. Un alt om ce era și el acolo, a scăpat numai cu spaima.

Electrica la Blaj.

În ziua când scriem acestea șire, Marți în 11 Mai 1926, la ora 4 și 30 de minute după amiază, ulițele Blajului bătrân și liniștit, se înviorază ca în așteptarea unei mari vești de bucurie. Văzduhul e posomorit și plouă cu nemiluita. Însă nici ploaia, nici noroiul nu sperie pe nimeni. Pe la colțuri de străzi se îngrămădesc școlari și tineret, se îngrămădesc cetățeni cu fețe senine, ba chiar moșnegi cu ochii cufundați sub frunți.

Ce însemnează această furnicăre vioaie pe străzile cari picotesc de ploaie și de ceață? Lucru mare! Dată foarte însemnată în viața istoricului orașel dela Târnavă. Punct la

ora arătată mai sus, în depărtare de 4 kilometri dela Blaj, lângă comuna Iclod, la *Moara Poștii*, noua uzină electrică începe să huruie, în biruitor ropot de curele și roți.

Generatorul văjăie ascuțit, mașinile gem de puterea valurilor și, în ghemurile de sârmă încolăcită, se naște, sfârâind, vrăjita schinteie a electricității...!

Alături o pândesc Inginerii și monterii.

Cel dintâi capăt de sârmă se înroșește ca ars de focuri nevăzute și, sâsâind ca un șarpe stăpânit de fașiri, cutremură arătătoarele ceasului electric. Câteva clipe se mai zbate în cuprinsurile uzinei, apoi schinteia de fulger, supusă, îmblânzită, apucă în goană nebună spre Blaj.

În aceeași clipă, în oraș, la transformatorul din strada Regina Maria, becurile iau viață, se aprind, licărind prin ceața ploii, ca nește ochi de copil ștregar, care a făcut o bravură mare!

Publicul blăjan tresaltă de bucurie.

— Laudă ție, Doamne, că în sfârșit am scăpat din bezna timpurilor de robie!

Celor din orașele mari și bogate le vor părea ciudate și înapoiate acestea izbucniri de mulțumire. Dar cine-și dă seama, ce însemnează să fi orașul de lumină-sufletească al unui neam întreg aproape două veacuri de timp, iar tu să-ți duci serile și nopțile în fumul înecăcios al luminilor de său și de olei, va înțelege bucuria de astăzi a Blajului. După descălecarea lui Inochentie Clain la 1837, după deschiderea școlaelor de către Vădica Aron la 1754, după adunarea cea mare de pe Câmpul Libertății la 1848, și după desfășurarea drapelului României mari la 1918, aducerea luminei electrice la Blaj este cea mai mare întâmplare în viața lăuntrică a acestui cuvios și scump orașel românesc.

Blajul are deci tot dreptul să se bucure de acest mare eveniment al progresului său.

Meritul electricității la Blaj este al oamenilor din conducerea băncii „Patria” și al *Capitlului Mitropolitan*, cari în bună înțelegere au dospit, au frământat și au dus la izbândă acest gând măreț și folositor. „Patria” făcând rost de capital, iar Capitlul dând turbina dela Iclod, înțelegerea și sprijinul cari se cer în asemenea mari întreprinderi. Ca să putem lauda după cuviință pe toți acei bărbați și cetățeni ai Blajului, cari au muncit pentru înfăptuirea electricității, ar trebui să înșirăm un catalog întreg. Ne mulțumim de data asta să încreștăm în slove de curată recunoștință numele Părintelui canonic *Dr. Victor Macaveiu*, care este eroul nizuințelor de a da Blajului lumina, pe care de mult o ofta și o aștepta. Părintele Macavei luni de zile a călătorit, a convins, a mijlocit și a asudat, ca să putem avea mulțumirea de a ne numi și noi astăzi oraș deplin „civilizat” și pornit pe calea adevăratului progres.

Reverendisimul Macavei și colaboratorii (împreună lucrătorii) săi, pot fi deplin mângâiați. Luptă bună au luptat, pentru care Blajul atâtor școli și al industriei viitoare, li va binecuvânta din neam în neam. Căci o merită cu adevărat!

al.

Cine dorește marfă bună, să ceteze cu încredere **depozitul de piele a lui IOAN BLAGA** din Blaj, unde se află tot felul de talpă și piele pentru încălțăminte și opinci, marfă indigenă și străină, accesorii pentru pantofari.

Prețuri scăzute! — Marfă bună!

(111) 7-?

Cunoștințe folositoare.

Case cu stafii.

În timpul din urmă se scrie mult prin ziare despre case bântuite de duhuri. În *Beregsău*, moșierul *Hunyadi*, a pușcat chiar asupra unor vedenii, cari se arătau la ferestrele castelului său. Se înțelege, că prin pușcături nu a făcut mare ispravă și vedeniile se plimbau mai departe prin curte. Familia lui *Hunyadi* s'a mutat din castel, după ce a fost îngrozită de moarte prin sgudui și răsturnări de mobile, prin bubuituri și pocnituri.

Biserica ne învață, că aceste întâmplări sunt puse la cale de duhuri necurate. O seamă de învățați, numiți spiritiști, ne spun că tulburările aceste sunt făcute de spirite neodihnite, cari cred că nu sunt încă moarte, ci se află ca într'o stare de vis, prin morțiș la locul unde s'au aflat în ceasul morții și vreau să comunice ceva, să se lămurească, prin careva căsean potrivit, numit *medium*. Firește, că acest *medium* habar nu are de dorința aceasta a duhurilor, nici despre aceea că ar fi mijlocitor potrivit, între oameni și duhuri.

În întâmplarea dela *Beregsău* se crede, că mijlocitoarea (*medium*) ar fi servitoarea, care a căzut pe trepte, de și-a spart capul și peste care s'a răsturnat dulapul.

Acu-s 80 de ani, iarăș se va fi aflat în castel vr'un *medium* și atunci iarăș s'au întâmplat lucruri slabe.

Așa zic spiritiștii. Dumnezeu știe toate tainele ascunse din viața și de după moartea noastră. Atâta putem ști, că sufletul nostru e nemuritor și după moarte avem să ne dăm socoteală de toate faptele noastre bune și rele.

Întâmplări ca cea dela *Beregsău*, ori dela *Friedrichshaim* (amintită în *Unirea Poporului* Nro 18) se întâmplă ba ici, ba colo. Eu însumi mi-am însemnat așa de multe, încât aș putea scrie o carte întreagă despre ele. O pânțanie interesantă a descris baronul *Coloman Jósika*, în ziarul *Pesti Hirlap* (un număr din August 1899). Iată ce scria baronul:

Întâmplări ciudate în Luna de Arieș.

Cam pe la 1840, s'au întâmplat lucruri neexplicabile, în *Luna Arieșului*, locul meu de naștere, în castelul părinților mei. Între castel și clădirea bucătăriei era un strat mare, rotund, de pajiște. Curtea largă, de formă pătrată, în patru colțuri avea patru bastioane (turnulețe), încă de pe timpul Turcilor. Poporul român totdeauna prăvia cu înfiorare la bastioanele aceste, despre cari se lăfise vestea pe toată valea Arieșului, că sunt bântuite de duhuri rele. Servitorii din curte încă au suferit mult de frica acesteia superstițioasă. Nu trecea săptămână să nu fi văzut ceva lucruri sburlitoare de păr, fie pe lângă un turn, fie pe lângă celalalt. Imi aduc bine aminte, că mai ales domniile bucătari nu știau ce să facă de groază, îndată ce însera. Nici nu rămăneau mult timp în serviciu, până în urmă a ajuns la curte un bucătar francez bătrân, care nu se temea de nimic. Ridea, lua peste picior arătările din jurul turnurilor și mai ales de umbra pipei celei mari, care se arăta totdeauna pe păretele bastionului dinspre răsărit, de câte-ori luna dădea lumină potrivită.

Într'o zi, acest bucătar și-a luat ca servitoare la bucătărie o servitoare ca de 13 ani, din sat. A treia zi, bătrânul Bertin (cum se numia bucătarul) alerga cu grabă neobișnuită, peste pajiștea din curte, sus pe coridorul castelului, unde mama ședea pe un scaun umplut și mă ținea pe brațe. Bertin, fără să zică nici un cuvânt, mă luă din brațele mamei, fugi repede cu mine pe trepte în jos și mă puse pe pajiște. Apoi făcu semă mamei, care se cobora pe

trepte, să grăbească acolo. Când mama l-a întrebat că ce însemnează purtarea asta, el răspunse cu mare tulburare:

»Dar nu simțiți? Se cutremură pământul. Îndată se prăbușește castelul«.

»În clipa aceasta, dinspre culină se auzi un țipet înfricoșat. Cele două cufte (ajutătoarele bucătarului), servitoarele, spălătoresele, inășii, între cari și fătura de român, au năvălit buzna din bucătărie.

Fața le era galbenă, ca ceara și tremurau ca frunza de ploș.

Din ferestrele deschise și ușa dată în lături, sburau după ei toate oalele și obiectele bucătăriei.

»Mama era o femeie foarte curajoasă, voinică și tare, încât nu se speria de tufă și de umbră. Trimise pe cei doi inăși sus în castel, să-i aducă puștile de vânătoare ale tatălui meu. Ea credea, că dinspre grădină s'au furișat în bucătărie ceva hoși și aceștia aruncau după servitorime vasele de aramă, lingurile, cuțitele, furculițele.

»Cum au ajuns inășii cu armele la grupa de pe pajiște, puștile au început a tremura în mâinile lor, până le-au scăpat dintre degete și s'au isbit pe pajiște lângă mine, la picioarele fetiței de român, care în clipita aceasta m-a apucat de mână.

»La vedenia asta s'a cutremurat și mama și căzu pe gânduri. Deodată apucă de mână pe fata de român și o duse cu ea spre bucătărie. Atunci armele s'au tărit prin iarbă după fată. Inășii le-au apucat, dar abia le puteau ținea îndărăpt. Când mama ajunse cu fata înaintea bucătăriei, unde zăceau vasele și obiectele sburate, aceste toate începură a se mișca, a salta înspre fătura de român.

»Atunci Bertin povesti, că de îndată ce fata de român i-a intrat în bucătărie par-că s'au mișcat deodată toate lucrurile dela loc. Mișcarea asta se intenția din zi în zi, până când adineaori se făcu așa turburare, încât de pe mese, de pe păreți toate lucrurile au sărit jos. Vasele de mâncări, oale grele de aramă, pline cu apă, s'au dat pe marginea cuptorului și toate s'au răsturnat. Bucătarul credea, că e cutremur de pământ și de aceea a alergat sus în castel, să ne alarmeze.

»Mama s'a grăbit atunci cu fata în castel. Dar cum intra în odăi, toate lucrurile începeau să salte și aici. Obiectele mai mici de metal, se isbiau cu putere de fătura. Cu cât rămăneau mai mult în odăi, cu atât creștea turburarea acesteia neînțeleasă.

»Era deci lămurit, că arătările aceste erau în legătură cu fata de român. Prin ce putere și în ce mod, nu pricepea nici mama, dar și-a adus aminte, că mai de mult s'a întâmplat un astfel de cas și în *Kufstein*, în casa unui unchiu de al ei, episcopul catolic *Mayer*. Atunci încă s'a produs arătarea în legătură cu o servitoare, dar că mai târziu ce s'a întâmplat cu fata, nu știa.

»Mama trimise pe mica strigoae numai decât îndărăpt la părinți, cari i-au spus atunci, că și acasă se mișcau toate lucrurile de fer, când fata era în casă.

»Depărtându-se fata, în curtea noastră iarăș se liniști totul și întreg personalul s'a convins, că s'a depărtat »necuratul« dintre ei«.

* * *

Așa scria baronul *Józika Kálmán* în *Pesti Hirlap* din 1899.

Astăzi știm, că în cazuri de aceste nu sboră numai lucruri de metal (aramă, fer) ci și alte obiecte: pahare, sticle, pietri, hârtii etc. etc.

Nu de mult am cetit, că în *Bucovina* iarăș

se afla o astfel de fată, după care sburau pietri și tot felul de obiecte.

Cu timpul, mediunitatea aceasta trece.

Așa credem că i-a trecut și fetei din *Luna Arieșului*, precum și fetei din *Bucovina*.

Un vestit poet englez zice, cu multă dreptate:

»Mai multe lucruri sunt în cer și pe pământ decum poate visa înțelepciunea noastră«.

Gavril Todica.

Viața sămănăturilor.

Ca orice vietate pe lumea asta, sămănăturile își au și ele viața lor deosebită. Noi svărlim sămânța în pământ și din ea crește și rodește supt ochii noștri toată felurita holdă a țarinei.

Când punem un bob de grâu în pământ, el suge apă și dacă are, pe lângă apă și aer, și căldură, incolțește. Trei lucruri sunt dar neapărat de nevoie pentru ca o sămânță să incolțească: aer, umezeală și căldură. Dacă unul din aceste trei lucruri lipsește, sămânța nu mai poate încolți. Boabele pierdute prin locurile pe unde au fost aruncate de treier, incolțesc; grăunțele din magazie nu incolțesc.

De ce? Pentru că acestea din urmă nu au aer și umezeală. Aer și apă!

Aer și apă cer sămănăturile dela începutul vieții lor. De aceea, trebuie să lucrăm pământul mai des și mai bine: arându-l, grăpându-l, prășindu-l, tăvălugindu-l, îl facem să fie, să păstreze mai mult aer și mai multă apă.

Rădăcioarele cresc din ce în ce mai adânc, tulpinița, înfășurată în foi, crește și ea în sus, își face loc și ese în fața pământului. Până aci colțul s'a hrănit din făina ce o avea bobul, de aci încolo firele gingașe de sămânță trebuie să-și poarte singure de grije, căci bobul s'a golit și s'a sbârcit, nu le mai poate da nimic. Pe rădăcini, aproape de vârful lor nasc niște firioare sau peri subțiri care se numesc peri de rădăcină sau și peri sugători. Acești peri sugători se înlădiază, se lipesc de fiocă pârțică de pământ spre a-i suge apa de care are nevoie sămânțura. De aceea li-se zic peri sugători.

Cu timpul, rădăcinile acestea se usucă, de oarece din nodul de jos al paiului, (al tulpinei) au dat alte rădăcini cu care se hrănește acum holda. Și tot din acel nod pornesc acum a da rămurele de ale paiului: grăul înfrățeste.

Spicul crește și ajunge în vârful paiului care se simte acum umflat: grăul a băgat scaun. În sfârșit spicul a ieșit afară din teaca paiului și înflorește. După înflorire grăul bagă bob, apoi se pârăște și în cele din urmă se coace.

Un spic de grâu este alcătuit dintr'un fus sau paiu și din spicuțele care sunt așezate pe dințaturile acelu fus. Fiecare spiculeț e învâlit la dreapta și la stânga de două foite uscate pe care le numim pleavă. Apoi fleco boc e învâlit în alte două foite: una sub el (plevșoara de jos) alta de-asupra lui (plevșoara de sus). Din plevșoara de jos și anume din vârful ei pornește țeapa. La ovăs țeapa pornește din mijlocul spinării (muchii) plevșoarei de jos.

Dușmanii sămănăturilor.

Și sămănăturile își au dușmanii lor. Fel de fel de boale, fel de fel de gândaci năpădese uneori peste ele. De multe ori dușmanii aceștia aduc pagube mari plugarilor.

Cele mai cunoscute boale ale holdelor sunt: rugina, tăciunele, mătura și pintenele. Fiecare din boalele acestea e pricinuită de o vietate mică careia i-se zice: ciupercă. Toată pulberea neagră-safenie ce vedem înăuntrul

unui bob mălurat, sau a unui tăciune, petele de pe foile bolnave de rugină, nu sunt altceva decât sămânța acelor ciuperci. Rugină se face pe toate felurile de holde, ba chiar și pe ierburi sălbatice; tăciunile se face deasemenea pe toate cerealele; mătura numai pe grâu, pintenele numai pe secară, orz și grâu.

De toate acestea boale ne ferim înmuind sămânța în saramură, până a n'o semăna. Pintenele secării trebuie strâns — de nu e prea mult — și vândut la spiterii, căci are preț.

Trebuie să ne ferim însă a da la vite grăunțe cu secară cu pinte.

Dintre gândacii și fluturii ce năpădesc pe bucate, cei mai des întâlniți sunt:

Vespea, care se ivește mai mult pe grâu și secară. Într'un lan verde încă, se văd ici colea fire mai scurte, cu spicele mici și pâlite (uscate) dar cu foile verzi. Acele fire sunt mâncate înăuntru de vespe.

Ca să ne scăpăm de omizile de vespe cari se ascund tocmai în josul firului, e bine să tăem grăul mai de sus și să dăm focmiriștei.

Omizile găinușei sunt foarte stricacioase. Impotriva lor nu putem face altceva decât să strângem găinușile și să le ucidem, pentru a nu le lăsa să ouă și deci să facă alte omizi.

Musca pustiitoare (Cecidomia destructor) face de asemenea mari stricăciuni. Pentru a ne feri de ea, cel mai bun lucru, e să facem semănăturile de toamnă mai târziu (prin Septembrie) și pe cele de primăvară cât de timpuriu.

Gărgărița se ivește în magazii unde se țin bucatele și anume acolo unde nu se aerisește din destul și unde nu se curăță bine dușumelele înainte de treer. Dacă s'ar curăți bine și pereții și dușumelele și s'ar spoi cu lapte de var, gărgărița nu s'ar putea încuiba.

Și celelalte sămănături au boalele și gândacii lor vrăjmași. Așa, spre a da numai o pildă: care plugar n'a văzut rapita de multe ori mâncată de pureci? Ce putem face împotriva acestor pureci? Unii sfătuiesc să se imprăștie praf de pucioasă sau pulbere de var dimineața, până nu se ia roua; alții spun că e foarte bine să stropim rapita cu zeamă de pelin (o mână de pelin se aruncă într'un vas cu 70 litri apă ferbinte în care se lasă 12 ceasuri) sau zeamă de tutun (1 kgr, tutun în 90 litri de apă).

Dar torțelul trifoiului? Cine nu-l cunoaște? Cum luptăm împotriva lui?

Cel mai bun lucru e să nu-l lăsăm să înflorească, ci să cosim petecile unde s'a ivit el, să săpăm pământul și să semănăm ovăș sălbatec ori zizanie (raygras) în acel loc.

Și câte alte boale și câți alți gândaci sau fluturi nu năvălesc vrăjmașește pe sămănături, zădărniciind astfel munca bietilor plugari! Dacă aș sta să le înșir pe toate, aș face un ciaslov. Sandu Aldea.

Cum umblă vremea.

— Cum va fi timpul în luna Mai. —

Un astronom din țara nemțască prorocește pe luna Mai.

Din 1—5 vreme schimbăcioasă, cu răcoare și ploaie. Intre 6—10 Mai, la început ploaie apoi aerul se încălzește și vremea se înseminează. (Până aici a cam potrivit-o). Din 11—15 Mai, vreme frumoasă, apoi răcoare, mai pe urmă frig și furtună. Intre 16—20 Mai, la început vreme urâtă, care se îndreaptă curând și urmează zile foarte frumoase. (În 19—20 răcoare). Dela 21 la 25 Mai, mai mult răcoare și frig. Intre 26—31 Mai răcoarea înceată foarte repede, cu vânt și ploi.

Așa spune Neamțul din Berlin. De-o ni meri sau ba, vom vedea.

Poșta gazetei.

C. Șercaia. — Corespondența trimisă a sosit cu întârziere. De altfel, ea ar fi avut mai mult rost într'un ziar de zi.

D. G. Muntele Băișoarei. — Parodia este făcută cu multă îndemănare și istețime. Păcat însă că este brodată pe-o poezie patriotică atât de înălțătoare. »Mama lui Ștefan cel Mare« nu trebuie să fie coborită la »bordeiul Stanei«, în ușa căreia bate »Andrei bețivul«. Ar suferi simțământul național. La gazetă nu face.

I. G. Râci. — Poeziile trimise sunt cunoscute; ele au mai fost tipărite. Trimite-ne cântece din sat, culese din gura poporului!

Redactor responsabil IULIU MAIOR

AVIZ.

Pentru ocuparea postului de conducător la prăvălia noastră „Consum“ din Blaj, se escrie concurs cu termenul de 1 Iunie 1926.

Reflectanții au să documenteze studiile absolvate și praxa de până acum. Retribuirea după învoială.

„PATRIA“

155—1—?

Bancă pentru credit comerț și industrie
Societate anonimă, Blaj.

Birou de construcție.

Se aduce la cunoștința On. public, că subsemnatul am deschis în casele dnei Solomon, calea Regele Ferdinand 74, din Blaj un birou de construcție.

Specialist în construcții de beton armat, ntreprind și execut orice lucrare din această branșă. Pregătesc planuri și devize pentru biserică, școli, și orice alte clădiri din piatră, beton cărămidă, sau lemn. Fac orice transformări și reclădiri în vechiu.

Planuri de situație a terenurilor conform cerinței Serviciului tehnic al primăriei comunale.

Informații și referințe de amănunt se po lua în orice timp la biroul mai sus indicat.

(105) 2—3

N. DONESCU
constructor

De vânzare.

Un MOTOR de 2 puteri, cu firez eu tot, și o BATOZĂ (îmblătitoare) cu curgere jos și alta cu scuturători, toate în stare foarte bună, se află de vânzare la: NICOLAE MUREȘAN lui Man. în Ohaba p. Berghin.

2—3 (172)

Mașini de treerat

marca „Magyar Allami vasutak gégyára, Budapest“, pe lagăre biele și ramă de oțel 720, 800, 930, 1050, 1200 mm
vinde în condițiuni de plată bună
Atelierul mecanic:

Wilhelm Burdak

Maschinen-und Auto-Reparaturwerkstat

Mediasch

6—? (158)

Nicolae Baci

măestru pantofar — BLAJ.

Atelier fondat la 1902 și premiat la expoziția păncarilor din Győr cu medalie și diplomă de recunoștință în anul 1908.

pregătește tot felul de ghețe și pantofi fini și moderni, și tot felul de ghețe simple din material tare.

(124) 18—52

PLUGARI! ECONOMI!

Cumpărați-vă unelte de plugărie dela fabrica de mașini

E. NICOLA

Aici se găsesc vestitele pluguri „Bächer“ din cel mai bun oțel,

Mașini de sămănat și de săpat

din material de clasa întâi și lucru trainic.

Aici se repară Motoare

Și ori ce fel de mașini economice, mori, tăietoare de nutreț și alte asemenea.

Se primește la forostuit: alamă, fier, tuoiu cu sudat.

151 8—?

Atelier de pantofărie modernă și ortopedică, în curte la

IOAN BLAGA

sub conducerea

DLUI GEORGE GADA,

absolvent al mai multor cursuri de specialitate în branșa pantofăriei, diplomat în ortopedie.

Se execută prompt și pe lângă garanță orice lucru în branșa pantofăriei. — Se garantează și pentru cele mai gingașe picioare.

(162) 5—?

Pantofăria modernă

Niculae Barna

BLAJ, Piața Inocențiu M. Clain.

Se pregătesc cele mai elegante și moderne ghețe și pantofi, pentru domni și dame, din materialul cel mai bun, cu prețurile cele mai moderate.

(149) 8—?